

in na jeden primerek podružničnih pravil dejati kolek 1 gld.

Naj se torej vsak, ki hoče tako prošnjo kot pooblaščenec uložiti, obrne prej do družbenega vodstva, da mu pošlje pravilno pooblastilo. Ako je pa želja, da se podružnična ustanovitev c. kr. ministerstvu naznani po družbenem vodstvu, naj začasno načelnitvo temu izreče to željo v dopisu, ki ga podpišeta vsaj začasni prvomestnik in tajnik in mu priložita vzprejeta pravila v petih primerkih.

Ako ministerstvo v štirih tednih po uloženem naznanilu podružnice ne prepove, ali, ako ono prej odgovori, da je ne zabranjuje (§ 7 društvenega zakona od 15. novembra 1866), sme podružnica začeti svoje delovanje.

Opomniti je še, da je tudi treba podružnične načelnike v treh dneh potem, ko so za trdno postavljeni, kakor tudi vsaki podružnični zbor najmanj 24 ur prej naznaniti ravno tisti politični gosposki, kakor je zgoraj rečeno za podružnični ustanovni zbor.

Konečno se nujno opominja, da naj se vsaka podružnica, ko je po ministerstvu dovoljena, oziroma ne zabranjena, precej naznani družbenemu vodstvu, da jo dene v svoj izkaz.

Govor dr. Ferd. Dominkuša v dež. zboru

dne 13. januv. 1886.

(Dalje.)

Potem je govoril gospod doktor o šolskih nadzornikih na Spodnjem Štajerju in o neugodnem stanju značajnih slovenskih učiteljev, za tem pa nadaljuje:

Da pod takimi razmerami odgoja v šoli na Slovenskem Štajerskem ne gre naprej in ne more naprej, je jasno.

Vzlic vsemu učenju, se otroci nemškega jezika ne morejo toliko privaditi, da bi se na podlagi tega odgoja na dalje razvijala in sicer posebno zarad tega ne, ker jim doma vsaka prilika k vežbanju manjka, materni jezik pa in drugi predmeti morali so se zarad nemškega jezika zanemarjati.

Čudno je, da deželne šolske oblasti vsako ponemčevalno pogajanje kolikor mogoče pospešujejo, akoravno bi po mojem mnenju bila naloga deželnega šolskega sveta v šolah varovati pedagogično stališče proti straukarskim napadom in narodni nestrpljivosti. — Kadar gre na to, določiti podučni jezik na kateri učilnici Spodnjega Štajerja, bi človek mislil, da se je deželni šolski svet v odbor nemškega šulvercina spremenil! V tem oziru bi mi lahko bilo na celo vrsto ukazov deželnega šolskega sveta se upirati, kateri zadevajo šole, ki so obiskane skoraj le od slovenskih otrok kakor Kamea, sv. Lovrenc, Slov. Bistrica, Remšnik, Vuhred.

Od vseh teh hočem le eden posebno čuden slučaj omeniti.

Šola v Razvanju, celo slovenski vesi, uro oddaljeni od Maribora proti jugu, (imenik krajev statistične centralne komisije na Dunaju od leta 1883 kaže le prebivalce slovenske narodnosti) ima sedaj 111 učencev. Od teh so trije Nemci 4 govorijo nemški in slovenski, vsi drugi so trdi Slovenci.

Za to šolo zahteval je krajni šolski svet, da se nemški kot podučni jezik upelje. Opomniti moram k temu, da je predsednik krajnega šolskega sveta neki železniški uradnik, ki je iz Württenberškega, če sem prav podučen, k nam se preselil.

Predsednikov namestnik, tudi župan te občine, po svojem obrtu čevljar, je bojda poprej slovenski stranki pripadal, v zadnjih letih pa znan nasprotnik svojemu narodu postal; to je tisti, ki je rekel, da bi bila sramota za celo deželo, če bi na železniških postajah v Slovenskih pokrajinah, kakor je bilo namenjeno, zraven nemških tudi slovenski napisi se napravili.

Na zahtevanje tega krajnega šolskega sveta je deželni šolski svet določil nemški kot podučni jezik in ob enem zaukazal, da se mora poduk iz kraja v nemškem jeziku pričeti in ko so se otroci nemški pisati in brati naučili, naj se začnjenja s slovenščino.

Nehote se človek pri tej uredbi spominja Komenijeve pripovedi o možu, kateri je hotel svojega otroka jezdititi učiti poprej, ko je znal hoditi.

Te pedagogične cvetice tudi Razvanjčani niso poznali in ne zapopadli, prosili so za poduk: če in kako so tega dobili, mi ni znano.

Kako malo se šolske oblasti na opravičena zahtevanja Slovencev ozirajo, kaže to, da so na celo slovenskih ali vsaj na slovensko-nemških šolah deloma od deželnega šolskega sveta, deloma z njegovim dovoljenjem se učitelji nastavili, ki slovenski ne umejo, ne pa da bi imeli sposobnost podučevati v tem predmetu; tako v Konjicah, Ločah, na Laškem in v Razvanju. (Konec prihodnjic.)

Gospodarske stvari.

Beseda o pretakanju vina.

(Dalje.)

Sploh se misli, da je čas prvega pretoka vina prišel, brž ko je po končanem burnem vrenju vino neko čistost zadobilo vsled vse-danja mrtvih drožinskih celic. To vsedanje drožinsko pa ni vsakokrat zanesljivo znamenje končanega vrenja; drožje se more tudi vsesti, ako se vrenje v mrzli kleti le po času godi ali pa celo pretrga. Pretakanje v takem stanu bi